

Meerjarenplan Bibliotheek Wageningen UR 2007 – 2010

Inhoudsopgave

- 1 Voorwoord**
- 2 Missie, visie en ambitie**
 - 2.1 Missie
 - 2.2 Visie
 - 2.3 Ambitie
- 3 De eindgebruiker centraal**
 - 3.1 Versterken interactie tussen Bibliotheekmedewerkers en eindgebruikers
 - 3.2 Inspelen op voorkeuren van eindgebruikers met innovatieve producten en diensten
 - 3.2.1 *Digital Library*
 - 3.2.2 *Informatierijke studie- en werkruimte*
 - 3.2.3 *Extra opdrachten op maat*
- 4 Optimaliseren interne bedrijfsvoering**

1 Voorwoord

De wetenschappelijke informatievoorziening heeft de laatste decennia een 'stille' revolutie doorgemaakt. De meeste tijdschriften en steeds meer boeken worden in digitale vorm uitgegeven en via internettechnologie toegankelijk gemaakt. Internet is in het algemeen de digitale toegang tot informatie geworden voor de hedendaagse mens. Steeds verder geavanceerde zoekmachines helpen gebruikers hun informatie snel te vinden. Bibliotheek Wageningen UR ondersteunt haar gebruikers door uit de veelheid van informatie een hoogwaardige, in toenemende mate digitale, collectie samen te stellen en te ontsluiten. Voor onze gebruikers betekent dit dat zij overal en altijd toegang hebben tot de informatie die zij voor werk en studie nodig hebben.

Ook onze gebruikers zijn veranderd doordat zij steeds meer vertrouwd zijn met de informatietechnologie, met andere manieren van communiceren en van informatie vinden en verwerken. De huidige generatie studenten is daarmee van jongs af aan bij hobby's en studie opgegroeid. Ook op die ontwikkelingen en verschillen bij onze gebruikers moeten we als Bibliotheek zó inspelen dat zij zich steeds op maat geholpen voelen in hun werk en studie.

Eigenlijk is er sprake van een her-uitvinding van de bibliotheek. Ons Meerjarenplan 2007-2010 – tevens onderdeel van het Bedrijfsplan FB 2007-2010 - beschrijft dat en geeft onze visie en ambities voor de toekomst weer. En ook de activiteiten die we in 2007 gaan ondernemen om dat toekomstbeeld dichterbij te brengen. Jaarlijks actualiseren we ons Meerjarenplan op basis van ontwikkelingen in onze omgeving en passen we het werkplan aan. In de jaarverslaglegging zullen de activiteiten uit het meerjarenplan jaarlijks worden geëvalueerd. Zo geeft het Meerjarenplan 2007-2010 richting voor de toekomst en vormt het de basis voor een verantwoording van uitgevoerde activiteiten. Tegelijkertijd biedt het de flexibiliteit om in te spelen op de veranderingen om ons heen.

Dr. Dick van Zaane
Bibliothecaris Wageningen UR

2 Missie, visie en ambitie

2.1 Missie

Bibliotheek Wageningen UR zorgt ervoor dat onderzoekers, docenten en studenten snel, efficiënt en kundig de informatie kunnen vinden die zij nodig hebben om 'essentiële bijdragen te leveren aan de kwaliteit van leven' en ondersteunt hen bij het verspreiden van hun kennis in de wereld. De Bibliotheek zorgt er voor dat haar gebruikers zich geholpen weten in werk en studie.

Bibliotheek Wageningen UR onderscheidt zich door haar bijzondere positie als zwaartepuntbibliotheek op het gebied van gezonde voeding en een evenwichtige leefomgeving.

2.2 Visie

De Bibliotheek onderkent in de planperiode een aantal belangrijke ontwikkelingen:

- **Kennisorganisatie en de integratie van (ICT) hulpmiddelen en informatiediensten:** de gebruiker zal in toenemende mate een gepersonaliseerde portal-omgeving als vertrekpunt hebben, waarin zowel publieke informatiediensten, informatie uit intranetten als toegang tot persoonlijke informatie hun plek vinden;
- **Onderscheid in generaties:** differentiatie van de dienstverlening waarbij steeds meer rekening wordt gehouden met zeer wezenlijke verschillen tussen de informatievaardigheden en gedrag van verschillende generaties eindgebruikers
- **Studie en werkomgeving:** De primaire functie van de fysieke bibliotheek wordt steeds meer het aanbieden van een informatierijke werk- en studieomgeving;
- **Belang van kennismanagement:** uitbreiding van de dienstverlening op het gebied van strategische onderzoeksinformatie en van kennismanagement (o.a. Institutional Repository) binnen zowel Wageningen UR als binnen het totale domein 'Gezonde voeding en leefomgeving' (landelijke zwaartepuntfunctie).
- **Digitaal loket:** de digitale bibliotheek als primair loket voor onze dienstverlening zal definitief een belangrijker plaats gaan innemen dan de fysieke bibliotheek;

Kennisorganisatie en de integratie van (ICT) hulpmiddelen en informatiediensten

Gebruikers zijn door Google en andere zoekmachines op Internet gewend aan 'instantaneous access'. Zij gebruiken bij voorkeur de informatie waar ze direct toegang toe hebben via hun eigen, favoriete interfaces. In een wetenschappelijke omgeving kan echter niet worden volstaan met het gebruik van vrij beschikbare informatie op het internet. Het streven is daarom gepersonaliseerde omgevingen te creëren, waarin alle voor onderzoek en onderwijs relevante, informatiebronnen zijn samengebracht. Dit komt dichterbij omdat uitgevers en leveranciers van bibliotheeksystemen, maar ook (inter)nationale samenwerkingsverbanden van bibliotheken bezig zijn om met behulp van de nieuwste technologieën de verschillende toegangen tot wetenschappelijke literatuur te aggregeren tot een voor de gebruiker wenselijk niveau en deze te integreren met bibliotheekdiensten.

Onderscheid in generaties

In haar dienstverlening moet Bibliotheek Wageningen UR rekening houden met verschillende soorten eindgebruikers. Een belangrijk verschil bestaat bijvoorbeeld tussen de naoorlogse generatie ('boomers'), die veel degelijker en bedachtzamer met informatie en computers omgaat dan de huidige generatie ('gamers'), die met digitale informatie en spelletjes is opgegroeid. Beide culturen (en allerlei tussenvormen daarvan) moeten hun 'plek' kunnen vinden in de Bibliotheek. Voor 'boomers' betekent dat rust en ondersteuning in meer lineaire denkprocessen. Voor 'gamers' ruimte om met elkaar te werken en te communiceren en mogelijkheden om actief te participeren in het creëren en distribueren van (digitale) content.

Studie en werkomgeving

De betekenis van Bibliotheek als gebouw evolueert van de plek waar een gebruiker naar toe móest gaan om aan informatie te komen tot een plek waar de gebruiker graag wil zijn om te werken en te studeren. In de nieuwe Bibliotheek bepaalt daarin niet in de eerste plaats de collectie, maar de gebruiker de indeling en de

mogelijkheden van technische en persoonlijke ondersteuning. De bouw van het Forum en de renovatie van Bibliotheek de Leeuwenborch bieden uitstekende mogelijkheden om hierop in te spelen. De gewenste faciliteiten en diensten worden daarbij aangeboden in afstemming met de andere afdelingen van het Facilitair Bedrijf.

Belang van kennismanagement

Kennisbenutting en doorstroming worden gedomineerd door uitgevers. De rol van zogenaamde Academic Publishers, c.q. aan de kennisinstellingen verbonden wetenschappelijke uitgeverijen is in de afgelopen decennia geleidelijk gemarginaliseerd. Tegelijkertijd zien we dat een belangrijk deel van de Wageningse kennis (o.a. in de vorm van rapporten in eigen beheer, bij instituten en leerstoelgroepen, wordt uitgegeven. Terecht ligt de nadruk zeer sterk bij het publiceren in peer-reviewed internationale tijdschriften. Daarnaast is er duidelijk behoefte aan een centrale ontsluiting van alle publieke en publiek gefinancierde kennis. De toegang tot deze kennis moet laagdrempelig zijn. Ook zien we dat het bij kennisbenutting niet alleen meer gaat om publicaties. Ook kennis over expertise en informatie over onderzoeksprojecten moeten toegankelijker worden gemaakt. In het verlengde van haar activiteiten op het gebied van kennismanagement en expertise op het gebied van onderzoekprestatie metingen voorziet Bibliotheek Wageningen UR in de planperiode een nadrukkelijker rol als verstrekker van strategische onderzoeksinformatie. In de planperiode wordt verwacht dat de rol van Bibliotheek Wageningen UR als beheerder en ontsluiting van onderwijsmateriaal, publicaties, datasets (content manager) wordt verbreed naar het volledige terrein van 'Gezonde voeding en leefomgeving', vooral in de vorm van een bijdrage aan de Groene Kenniscoöperatie. Op deze manier krijgt het begrip "zwaartepuntbibliotheek" een nieuwe invulling. Deze rol moet duidelijker vorm gaan krijgen, zowel in de interne en externe communicatie als in de bedrijfsvoering.

Digitaal loket

In 2006 werd circa 80% van het abonnementenbudget van Bibliotheek Wageningen UR uitgegeven aan digitale informatie. Binnen afzienbare tijd zal al het nieuwe materiaal meteen in elektronische vorm beschikbaar zijn en zullen de belangrijkste papieren bronnen retrospectief worden gedigitaliseerd. Van een online toegang tot digitaal beschikbaar materiaal evolueert de Digitale Bibliotheek steeds verder naar het primaire informatieloket. Een loket waar niet alleen toegang tot informatie wordt gegeven, maar waar ook steeds meer de interactie plaatsvindt tussen bibliotheekmedewerkers en gebruikers. Aangezien gebruikers vrijwel permanent online zijn vragen zij ook om directe ondersteuning, waarbij een veelheid aan media wordt gebruikt: telefoon, chat, website, mail. Van de bibliotheek wordt verwacht dat zij gebruikers ook continu op afstand ondersteunt bij hun zoektocht naar de juiste informatie. De afstand tot de gebruiker is daarmee kleiner dan ooit.

Het toekomstperspectief waaraan in de planperiode wordt gewerkt betekent in zekere zin dat de bibliotheek wordt heruitgevonden en kan als volgt worden gekarakteriseerd:

De Bibliotheek is de digitale bibliotheek. Zij volgt een ontwikkelingsweg die inspeelt op de wijze waarop gebruikers met informatie omgaan: via de interface die ze gewend zijn om zo snel mogelijk toegang te krijgen tot informatie, in een omgeving die geoutilleerd is op een manier die aansluit bij nieuwe vormen van informatieverwerking in onderzoek, onderwijs en studie.

2.3 Ambitie

Terwijl Bibliotheek Wageningen UR zich in het vorige strategische plan vooral als content manager presenteerde, ligt de nadruk voor de komende planperiode meer op de actieve, directe ondersteuning van het primaire proces van onderzoek en onderwijs, gebruikmakend van de mogelijkheden die de digitale Bibliotheek biedt. Dit betekent dat we ons als bibliotheek veel sterker gaan richten op de plaats waar de behoefte aan het verkrijgen en het verspreiden van (wetenschappelijke) informatie ontstaat: bij de onderzoekers, docenten en studenten. Ook willen we onze expertises nadrukkelijker gaan profileren. Daarbij is verdieping in de samenwerking met andere facilitaire diensten zoals FB-ICT en stafafdelingen zoals Onderzoek en Onderwijs Strategie (O&O) en Corporate Communication (CC) een vereiste. Buiten Wageningen UR zal onze rol als digitale zwaartepunt bibliotheek en contentmanager sterker voor het voetlicht worden gebracht.

Voor de Bibliotheek is het de ambitie dat we op een aantal terreinen verder moeten professionaliseren. Van een relatief in zichzelf gekeerde ambachtelijke organisatie naar een open en klantgerichte dienstverlener. Speciale aandachtspunten daarbij zijn communicatie, projectmatig werken en klantgerichtheid.

3 De eindgebruiker centraal

De eindgebruikers, studenten, docenten en onderzoekers van Wageningen UR, staan centraal bij Bibliotheek Wageningen UR. De Bibliotheek streeft ernaar hen continu te laten participeren in bibliotheekontwikkelingen. Enerzijds door hen expliciet te vragen naar hun mening en wensen (klanttevredenheidsonderzoek, bibliotheekcommissies en testpanels), anderzijds door meer impliciet erachter te komen waar zij behoefte aan hebben, bijvoorbeeld door hun zoekgedrag te volgen in de Digitale Bibliotheek of de manier waarop zij de Bibliotheekruimtes gebruiken. Door actief contact te zoeken met de eindgebruikers en de drempel om vragen te stellen zo laag mogelijk te maken, ontstaat een goed inzicht in hun wensen en werkwijze. Op basis hiervan en de kennis die de bibliotheekmedewerkers hebben van (de ontwikkelingen in) de informatievoorziening en –infrastructuur, worden de producten en diensten van Bibliotheek voortdurend aangepast en verbeterd. Ons streven daarbij is om eindgebruikers meer keuze te bieden in het configureren en personaliseren van bibliotheekdiensten passend bij hun eigen behoeften en vaardigheden.

3.1 Versterken interactie tussen Bibliotheekmedewerkers en eindgebruikers

De Bibliotheekgebouwen Forum en Leeuwenborch – plaatsen waar onderwijs en informatievoorzieningen zich concentreren - bieden een uitstekende mogelijkheid om de interactie met studenten te versterken. Nog meer dan voorheen zullen informatiebemiddelaars en adviseurs het contact zoeken (formeel en informeel) met studenten om ze te helpen bij hun studie en werkopdrachten en ze te helpen om 'informatievaardig' te worden.

Het personeel in het 'front-office' (balieteams) ontwikkelt zich daartoe nog verder tot proactieve, zelfverzekerde, deskundige klantgerichte informatiebemiddelaars. De gebruikers mogen verwachten dat men de juiste antwoorden krijgt of adequaat wordt doorverwezen, zowel in de Bibliotheekruimtes als digitaal via de Service Desk.

Informatiespecialisten ontwikkelen zich verder tot adviseurs en partners in onderzoek en onderwijs met goede inhoudelijke en technische kennis, waarmee ze kunnen opereren op het grensvlak tussen onderzoek/onderwijs en de informatiewereld.

Ook worden de technische mogelijkheden om te communiceren, via onder andere de Digitale Bibliotheek verder geëxploreerd. Daarbij denken we aan toepassingen als PC-ondersteuning op afstand, Instant Messaging en digitale servicedesk. Ook zal steeds meer gebruik worden gemaakt van de Web 2.0 technologie, waarbij interactiviteit, gebruikersparticipatie en openheid leidende thema's zijn. Aangezien zich onder de studenten ook de potentiële medewerkers van Wageningen UR zullen bevinden, wordt hiermee al een basis gelegd voor de relatie van de Bibliotheek met de onderzoekers en docenten van de toekomst.

Speerpunten tot 2010

- Over de gehele linie verbeteren en intensiveren van het informatiebemiddelingsproces (van baliemedewerkers tot informatiespecialisten) in bibliotheekruimten, op gebruikerslocaties en via de service desk.
- Optimaliseren en differentiëren van de instructie in informatievaardigheden;
- De dienstverlening beter aan te laten sluiten op de behoefte en dynamiek in de onderzoek- en onderwijsprocessen van Wageningen UR en deze daarin verder te integreren;
- Ervoor zorgen dat voor eindgebruikers duidelijk is waarvoor en op welke manier zij een beroep kunnen doen op de dienstverlening van Bibliotheek Wageningen UR;
- Het verder exploreren en toepassen van nieuwe (interactieve) communicatietechnologie
- Structureel inschakelen van gebruikerspanels bij de start, uitwerking en implementatie van nieuwe ontwikkelingen in de digitale Bibliotheek.

Actiepunten 2007

- Vormgeven aan de samenwerking en taakverdeling in het informatiebemiddelingsproces, mede in het kader van de verhuizing naar de Forumbibliotheek van circa 20 locatiebibliotheken en de invoering van nieuwe concepten zoals 'Service by walking around';
- Verbeteren van het functioneren van de Service Desk en de Helpfuncties, o.a. door het implementeren van een mogelijkheid om met gebruikers te chatten;
- Inzetten van relevante technologie voor gebruikersparticipatie: nieuws, blogs, social tagging en dergelijke;

- Verdere uitwerking van de ondersteuning aan studenten en docenten: o.a. course libraries, course packs, Blackboard, onderhoud en ontwikkeling van (nieuwe) modules/ learning units van informatievaardigheden, inclusief oefenmateriaal en toetsen voor diverse toepassingen (e-learning, op maat gesneden cursussen voor docenten, studenten, PhD's, zelfinstructie);
- Verdere versterking van de interactie met onderzoek (zie ook 3.2.3).
- Verbeteren en actualiseren van communicatie, PR en instructiematerialen, inclusief het organiseren van de campagne 'mijn Bibliotheek overal dichtbij';

3.2 Inspelen op voorkeuren van eindgebruikers met innovatieve producten en diensten

Bibliotheek Wageningen UR streeft ernaar 'verstandig Google-like' te worden, d.w.z. dat de complexiteit om te komen tot hoogwaardige zoekresultaten zoveel mogelijk naar de achtergrond wordt gedrongen (intelligent zoeken met een gebruiksvriendelijke intuïtieve interface). Kennisorganisatie, als basis om gebruiksklare softwarecomponenten aan te kunnen bieden, is daarom een van de centrale thema's voor Bibliotheek Wageningen UR. Daarbij gaat het om het organiseren van kennis door middel van het toepassen van classificatiesystemen (o.a. als basis voor portals en metasearch), thesaurus en taaltechnologie (Collexis). In samenwerking met Corporate Communications en FB-ICT wordt er vervolgens voor gezorgd dat de gebruiker op een personaliseerde en gebruiksvriendelijke wijze toegang krijgt tot de kennis. Op korte termijn bijvoorbeeld in het kader van het nieuwe Intranet ('My sites' op basis van Sharepoint). Verder worden nieuwe ontwikkelingen op het gebied van (wetenschappelijke) informatievoorziening opgepakt in (inter)nationaal verband, bijvoorbeeld met de UKB, het samenwerkingsverband van Universiteitsbibliotheken en de Koninklijke Bibliotheek, of met SURF, het ICT-samenwerkingsverband van wetenschappelijke onderwijs- en onderzoekinstellingen.

3.2.1 Digital Library

De digitale bibliotheek heeft zich ontwikkeld tot de kern van het literatuurinformatiesysteem van Wageningen UR. Vrijwel alle tijdschriften en bibliografische databases zijn elektronisch beschikbaar. Voor elektronische boeken (e-books) wordt getracht in de komende jaren – voor actuele uitgaven - eenzelfde dekkinggraad te bereiken. De kracht van de Digital Library is dat de aangeboden informatiebronnen niet alleen in een gestructureerd (bibliotheek)verband, maar als eenheden (tot op artikelniveau) via allerlei kanalen bereikbaar zijn en zijn te linken en te integreren in eigen portals of verzamelingen. Bibliotheek Wageningen UR blijft de Digitale Bibliotheek steeds verder verbeteren, zodat gebruikers voor hun informatievoorziening in principe nauwelijks meer afhankelijk zijn van een bezoek aan één van de gebouwen.

Voorgaande betekent onder andere dat er nog meer moet worden geïnvesteerd in digitale informatie. De afhankelijkheid van papier moet afnemen; de kosten van opslag en beheer moeten dalen, zodat de vrijkomende middelen kunnen worden ingezet voor de verbetering van de digitale informatievoorziening. Daarbij moet men zich echter wel realiseren dat er nu een niet te onderschatten hoeveelheid kennis is opgeslagen in papieren vorm. Het zou een kapitaal kosten om deze collectie in haar geheel te digitaliseren. Het merendeel van de papieren collectie blijft dus bestaan en er zal ook nog papier bijkomen. Bibliotheek Wageningen UR is immers de kernbibliotheek voor de gezonde voeding en leefomgeving en heeft een landelijke taak om unieke exemplaren als cultureel erfgoed te bewaren. Bovendien is niet alles in digitale vorm beschikbaar, is de permanente toegankelijkheid van de digitale versie vaak onvoldoende gegarandeerd of laat de kwaliteit van foto's en grafieken te wensen over.

Om de digitale collectie uit te bouwen, maakt Bibliotheek Wageningen UR vooral gebruik van door uitgeverij aangeboden digitale informatiebronnen. Soms ontwikkelt Bibliotheek Wageningen UR ook zelf initiatieven om via digitaliseringprojecten de toegankelijkheid van bijvoorbeeld kwetsbare en zeldzame collecties te verbeteren en de beschikbaarheid te garanderen. Dergelijke projecten worden altijd in een nationaal of internationaal samenwerkingsverband uitgevoerd.

Speerpunten tot 2010

- Zorgen voor een uitstekende, volledige en compacte digitale collectie, die door integratie en aggregatie van data op een intelligente wijze, anticiperend op zoekgedrag, naar de eindgebruiker wordt gebracht;
- Versterken van de samenwerking met UKB (gezamenlijke informatie-infrastructuur) en SURF (licenties)
- Integreren en personaliseren van wetenschappelijke en overige informatievoorziening (intranet)
- Versterken van de functie als (digitale) kernbibliotheek voor 'gezonde voeding en leefomgeving';

- Verbeteren van de beschikbaarheid van digitale monografieën, hand- en studieboeken.
- Vergroten van de toegankelijkheid van speciale collecties door het digitaliseren van voor onderzoek en onderwijs essentiële bronnen;
- Introduceren en verbeteren van (integrale) gebruiksvriendelijke en intuïtieve zoeksystemen

Actiepunten 2007

- Verder verbeteren van de collectie: voor het onderwijs (verplichte en aanbevolen documenten); intensievere collectionering met betrekking tot e-books; aankopen van digitale tijdschriftarchieven (backfiles) ten behoeve van betere beschikbaarheid (en kostenvermindering van het fysieke beheer);
- Versterken licentiebeleid ism UKB en SURFdiensten.
- Verder verbeteren van de toegankelijkheid van de Digitale Bibliotheek: Onderzoeken en implementeren van betere attenderingstechnologie (RSS e.d.);
- Integratie van de digitale bibliotheek in intranet
- Zorgen dat gepersonaliseerde dienstverlening mogelijk wordt door unieke identificatie van personen/groepen (Sibboleth, A-Select);
- Participeren in de UKB-werkgroep Innovatie Digitale Bibliotheek
- Realiseren van intelligentere zoeksystemen, gepaard aan een groter gebruiksgemak.

3.2.2 Informatierijke studie- en werkruimte

In 2007 heeft Bibliotheek Wageningen UR twee locaties in Wageningen: de bibliotheek in het Forumgebouw voor de natuurwetenschappen en voor de opleidingen van Van Hall Larenstein (VHL) als hoofdlocatie en de bibliotheek in de Leeuwenborch voor de sociale wetenschappen als nevenlocatie¹. Op deze moderne locaties is rekening gehouden met de verschillende vormen van gebruik van de ruimte, maar de ontwikkelingen gaan snel. Bibliotheek Wageningen UR wil hier in samenwerking met de andere afdelingen van het Facilitair Bedrijf creatief op inspringen. Bijvoorbeeld als de behoefte toeneemt aan individuele of groepsworkplekken met voldoende mogelijkheden om (draadloos) op Internet en in de Digitale Bibliotheek te werken.

De bibliotheeklocaties vormen een geïntegreerd onderdeel van een gebouw waar ook onderwijs wordt gegeven, restauratieve voorzieningen aanwezig zijn en onderzoek wordt gedaan. De openingstijden van de locaties zijn hierop aangepast zodat medewerkers en studenten ook tussen en na de colleges de Bibliotheek kunnen bezoeken.

Speerpunten tot 2010

- De fysieke bibliotheken worden volledig omgevormd tot goed geoutilleerde werk- en studieomgevingen, inspeland op de veranderende wensen van de gebruikers;
- De dienstverlening wordt in overleg en met medewerking van docenten en studenten en de andere aanbieders van het Facilitair Bedrijf afgestemd op het studie- en onderwijsproces.

Actiepunten 2007

- Verhuizing naar het Forumgebouw;
- Verruiming openingstijden naar avonden en weekenden;
- Operationaliseren van de nieuwe vormen van dienstverlening (service by walking around);
- Bevorderen van WIFI - en internetvoorzieningen voor laptopgebruikers;
- Implementeren van RFID (inclusief zelfuitleen).

3.2.3 Extra opdrachten op maat

In samenhang met de opgebouwde collecties, systemen en expertise kan Bibliotheek Wageningen UR op maat gesneden producten en diensten leveren als speciale opdracht van groepen binnen Wageningen UR of van gerelateerde externe organisaties. Bibliotheek Wageningen UR is daarbij vooral alert op kansen die in een directe relatie met een of enkele bibliotheekmedewerkers succesvol kunnen worden afgerond of die zicht bieden op een bestendige relatie met een grote opdrachtgever. Binnen Wageningen UR gaat het daarbij bijvoorbeeld om citatieanalyses, e-publishing faciliteiten en ontwikkeling van documentatiebestanden.

¹ Daarnaast is er in Wageningen nog een kleine bibliotheek bij de Leerstoelgroep Biosystematiek, die voorlopig nog bij de tropische kas gehuisvest blijft en buiten Wageningen nog een aantal bibliotheken bij regionale vestigingen (LEI en PPO).

Buiten Wageningen UR gaat het bijvoorbeeld om diensten voor de Groene Kennis Coöperatie, maatwerk-bibliotheken, literatuurbestanden en archieven.

Bibliotheek Wageningen UR heeft in de recente periode veel geïnvesteerd in het toegankelijk maken van de Wageningse onderzoekresultaten en expertise. Daarin speelt de ontwikkeling van het zogenaamde "Open Access" model, open toegang tot (met publieke middelen gefinancierde) onderzoeksresultaten, een belangrijke rol. Hierop voortbouwend ontwikkelt de bibliotheek diensten en faciliteiten die onderzoekers ondersteunen bij digitaal publiceren, kennisbenutting en kennisdoorstroming. Bibliotheek Wageningen UR wil bijvoorbeeld actief betrokken zijn in e-science: inzetten van de ICT-infrastructuur in de (internationale) wetenschappelijke samenwerking. De bibliotheek kan hier haar expertise (ontsluitingsystemen, metadata, verrijking van informatie) en faciliteiten (applicatie- en gegevensbeheer, opslaan, ontsluiten en beheren van datasets en documenten) inzetten. De rol die de bibliotheek nu al speelt met betrekking tot onderzoekprestatie metingen via citatieanalyse (o.a. in het kader van (inter)nationale benchmarking) sluit hierbij aan en wordt verder uitgewerkt.

Een belangrijke productgroep die als maatwerk wordt aangeboden zijn onze documentatiebestanden. In het licht van de geschetste visie en ontwikkelingen verwachten we dat deze bestanden zich zullen ontwikkelen naar maatwerk informatieportals, waarin meer nadruk moet worden gelegd op het toegankelijk maken van volledige documenten en ook ondersteunende diensten een grotere rol krijgen. We denken daarbij o.a. aan newsfeeds, attendering, printing on demand, etc. Ook is het van belang dat we in de ontwikkeling van maatwerk meer technische mogelijkheden krijgen. Van het relatief gesloten bibliotheekstelsel naar open systemen die integratie met de ICT-omgeving van de opdrachtgever – ook binnen Wageningen UR – optimaal mogelijk maken.

Speerpunten tot 2010

- Faciliterende, ondersteunende rol in samenwerkingsverbanden van onderzoeksgroepen (e-science, e-research, e-publishing, specialistisch literatuuronderzoek);
- Stimuleren en tot uitvoer brengen van "Open Access" parallel aan de gevestigde kanalen voor "peer reviewed" publicaties.
- Optimalisatie beheer van onderzoeksinformatie: research and educational repositories (artikelen, rapporten, projecten, dissertaties, scripties, theses);
- Inzetten van expertise en informatiesystemen voor doelgroepen in het hele domein van Gezonde voeding en leefomgeving (efficiëntie en kostenbeheersing) met een accent op het ontsluiten van publieke kennis;
- Oriëntatie op de ontwikkelingen met betrekking tot bibliotheek contentmanagementsystemen.

Actiepunten 2007

- Faciliteren van e-publishing: bewerken, publiceren en ontsluiten van wetenschappelijke onderzoeksoutput, ook in relatie tot optimaliseren van uitgeefprocessen binnen Wageningen UR (rapporten en dissertaties);
- Verdere integratie van METIS, We@WUR, KennisOnline, NOD en WaY en deze informatiestromen ook logistiek beter op elkaar afstemmen;
- Verdere uitwerking van de samenwerking met de Groene Kennis Coöperatie naar een centrale rol als Groene Repository beheerder, waarbij nadrukkelijk aandacht gegeven wordt aan ontsluiting van leermiddelen en onderwijsmateriaal;
- Ontwikkelen lange termijn visie over rol en functie documentatiebestanden.

4 Optimaliseren interne bedrijfsvoering

Als onderdeel van het Facilitair Bedrijf zorgt Bibliotheek Wageningen UR ervoor dat de middelen die tot haar beschikking staan optimaal worden ingezet om de Digitale Bibliotheek verder te ontwikkelen en eindgebruikers goed te ondersteunen. Daartoe maakt Bibliotheek Wageningen UR transparant wat de basisvoorzieningen zijn en welke kosten daarmee zijn gemoeid. Deze basisinfrastructuur voor informatievoorziening financiert Bibliotheek Wageningen UR via SLA's met de Raad van Bestuur en de Sciences Groups (integrale kosten: m€ 9,7). Mede door maatwerkopdrachten (m€ 1,5) wordt deze basisinfrastructuur in stand gehouden tegen lagere kosten voor Wageningen UR. Gestreefd wordt naar tenminste een handhaving c.q. beperkte uitbreiding van de maatwerkopdrachten.

De belangrijkste producten en diensten van Bibliotheek Wageningen UR zijn de Collectie, de Digitale en de Fysieke Bibliotheek. Dit zijn infrastructurele basisvoorzieningen die alleen in hun geheel, door de Raad van Bestuur en Sciences Groups gezamenlijk kunnen worden aangestuurd. Dit wordt, evenals een aantal overige basisvoorzieningen (o.a. IBL, Institutional Repository) geregeld via de SLA-systematiek.

Bibliotheek Wageningen streeft naar een optimale en marktconforme prijs/kwaliteitsverhouding. Dit wordt bereikt door voortdurende gebruiksanalyses (zoveel mogelijk aanpassen van collectie aan actuele behoefte) en het delen van kosten. Vooral de stijgende kosten van de digitale tijdschriftencollectie zal in de planperiode de nodige aandacht vragen.

De nieuwe rol van de (Digitale) Bibliotheek vraagt om een veel sterkere integratie van expertises, processen en afdelingen. De Bibliotheek wordt niet alleen aan de voorkant vernieuwd, maar zal zich daar ook aan de achterkant op moeten instellen. De grenzen tussen afdelingen worden nog vager omdat men heel expliciet werkt voor de primaire doelgroepen die een geïntegreerd product of dienst afnemen. Mediaverwerking en catalogiseren zullen een grotere rol gaan spelen in het beheer van onderzoeksinformatie en inhoudelijke collectiebeheer (catalogusbouw). De afdeling Selectie en Contentmanagement zal nog nauwer, in samenwerking met informatiebemiddelaars, bij het onderwijs betrokken moeten worden en in haar rol als informatieadviseur directe lijnen naar bijvoorbeeld Documentatie en Publishing Services leggen. ApplicatieOntwikkeling en Beheer speelt een actieve rol in de ondersteuning van alle ICT-gerelateerde bedrijfsprocessen en opereert nog sterker dan nu op het grensvlak van inhoud en techniek. Contentmanagement is een gezamenlijke activiteit van alle bibliotheekafdelingen. Ontwikkeling en innovatie worden als interdisciplinaire projecten uitgevoerd. Daarbij wordt ook op een aantal terreinen expliciet samen gewerkt en bijgedragen aan de realisatie van het Bedrijfsplan FB 2007 -2010 en de verbinding gelegd naar andere Wageningen UR afdelingen zoals FB-ICT, Onderzoek- en Onderwijsstrategie en Corporate Communication.

Speerpunten tot 2010

- Expertise op het raakvlak tussen automatisering en contentmanagement versterken (zeker in relatie tot het eigen contentmanagementsysteem);
- Versterken en verbreden van het strategie- en innovatieproces;
- Implementatie Strategisch Personeelsplan Bibliotheek Wageningen UR;
- Versterking van de geautomatiseerde bedrijfsprocessen (logistiek, catalogiseren);
- Verder ontwikkelen van op elkaar afgestemde informatiesystemen waaruit eenvoudig (management)informatie kan worden gedestilleerd ten behoeve van de (externe) communicatie met bestuurders en eindgebruikers;
- Versterken van de interne communicatie en samenwerking, met name tussen front-office en back-office, mede ter ondersteuning van de externe klantgerichtheid;
- Verbeteren van de kostenefficiëntie van de bedrijfsvoering, in het bijzonder in relatie tot de stijgende kosten van de collectie.

Actiepunten 2007

- Uitwerken en onderhouden van de innovatieagenda en effectieve, stimulerende werkvormen.
- Stroomlijnen van het logistieke proces rond publicaties en onderzoeksinformatie en verhogen van de efficiëntie van het documentatie productieproces;
- Invoering nieuwe SLA-systematiek 2008 - en volgende jaren - op basis van integrale kostprijzen;

- Ontwikkelen van gebruiksstatistieken ten behoeve van het abonnementenmanagement en de SLA's met de Sciences Groups en de Raad van Bestuur; verder ontwikkelen van een management informatiesysteem, inclusief het ontwikkelen van collectieanalyse.
- Uitvoeren van activiteiten voor het versterken van de interne en externe klantgerichtheid om in de hele organisatie de (mentale) omslag naar de digitale Bibliotheek te maken;
- Verwerven van een meerjarencontract, cq uitwerken van businessmodellen voor de financiering van de bijdrage aan Groen Kennisnet;